

PROGRAM WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY
ZESPOŁU SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH NR 2
IM. KS. STANISŁAWA SZPETNARA
W KROŚNIE

MOTTO

**„Celem nie jest bycie lepszym od kogoś innego,
lecz bycie lepszym od tego, kim samemu było się wcześniej.”**

XIV Dalajlama

Wstęp

Program wychowawczo – profilaktyczny obejmuje treści i działania o charakterze wychowawczym i profilaktycznym skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli. Treści i działania zawarte w programie są przygotowane w oparciu o diagnozę potrzeb i problemów występujących w społeczności szkolnej i lokalnej. Dostosowane są one również do potrzeb rozwojowych naszych uczniów.

Działalność wychowawczo – profilaktyczna w szkole polega na wspomaganiu ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferach:

- fizycznej – ukierunkowanej na zdobywanie wiedzy i umiejętności pozwalających na sprawne funkcjonowanie w świecie, podejmowaniu zachowań prozdrowotnych i prowadzenie zdrowego stylu życia;
- psychicznej – ukierunkowanej na budowaniu równowagi i harmonii psychicznej oraz kształtowaniu postaw sprzyjających wzmocnieniu zdrowia psychicznego
- społeczno – emocjonalnej w tym aksjologicznej – ukierunkowanej na kształtowaniu otwartości i empatii w życiu społecznym oraz wzmocnieniu stabilnego, konstruktywnego systemu wartości i poczucia sensu istnienia.

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. Z 2017 r. poz. 59 ze zmianami)
- Rozporządzenie MEN z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym bądź znacznym, kształcenia ogólnego dla szkoły branżowej I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej
- Rozporządzenie MEN z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii;
- ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii;
- ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej ze szczególnym uwzględnieniem art. 72;
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka;
- Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych
- Konwencja o Prawach Dziecka
- Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich;
- Rozporządzenie MEN z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2013 r. Poz. 532);
- Statut szkoły
- Szkolny Zestaw Programów Nauczania

Charakterystyka sylwetki absolwenta

1. W zakresie wiedzy:

- a) posiada wiadomości o otaczającym nas świecie i zjawiskach w nim zachodzących niezbędne do dalszego kształcenia i/lub samodzielnego życia;
- b) zna kulturę, obyczaje i historię własnej miejscowości, regionu i kraju;
- c) posiada podstawową wiedzę o zagrożeniach wynikających ze współczesnej cywilizacji;
- d) zna i przestrzega zasady zdrowego stylu życia.

2. W zakresie umiejętności:

- a) potrafi korzystać z różnych źródeł informacji;
- b) potrafi stosować wiedzę w praktyce;
- c) potrafi planować swoją pracę i ją efektywnie organizować;
- d) jest komunikatywny, poprawnie posługuje się językiem ojczystym;
- e) jest przygotowany do podjęcia pracy zawodowej lub/i dalszego kształcenia;
- f) potrafi się właściwie komunikować i zachować w różnych sytuacjach;
- g) jest świadom swoich obowiązków i praw oraz potrafi z nich korzystać.

3. W zakresie postaw:

- a) posiada stabilny, właściwie ukształtowany system wartości;
- b) zna i przestrzega normy społeczno – moralne;
- c) aktywnie i świadomie uczestniczy w życiu społecznym;
- d) jest otwarty na potrzeby innych;
- e) jest kulturalny, wrażliwy i tolerancyjny.

Diagnoza środowiska szkolnego i sytuacji wychowawczej

Diagnozy środowiska szkolnego i sytuacji wychowawczej szkoły dokonano na podstawie:

- analizy sprawozdań Programu Wychowawczego i Programu Profilaktycznego Szkoły za rok szkolny 2016/2017
- ankiety skierowanej do uczniów, rodziców i nauczycieli na temat bezpieczeństwa w szkole oraz oczekiwań dotyczących realizacji treści wychowawczych i profilaktycznych
- obserwacji zachowań uczniów na terenie szkoły pod kątem potencjału i możliwości rozwojowych
- sprawozdania z Planu Pracy pedagoga szkolnego
- rozmów z nauczycielami, rodzicami, pracodawcami i innymi przedstawicielami społeczności lokalnej
- bilansu zasobów szkoły, w tym: przygotowania merytorycznego nauczycieli do podejmowania działań wychowawczych i profilaktycznych
- dotychczasowych doświadczeń szkoły w kwestii podejmowanych zmian w szkole i środowisku uczniów, mających w najbliższej przyszłości wpływ na proces wychowania oraz strategii działań wychowawczych, zapobiegawczych i interwencyjnych wobec młodzieży zagrożonej uzależnieniem i demoralizacją.

W wyniku przeprowadzonej diagnozy wyodrębniono następujące obszary wymagające szczególnej uwagi w procesie wychowawczo – profilaktycznym:

- konieczność kontynuowania działań związanych z właściwymi, adekwatnymi do sytuacji zachowaniami i postawami;
- konieczność kontynuowania działań na rzecz profilaktyki uzależnień;
- konieczność uświadamiania zasad właściwego korzystania z Internetu oraz zagrożenia związane z cyberprzemocą;

- konieczność kształtowania i utrwalania prawidłowej komunikacji interpersonalnej;
- konieczność zintensyfikowania działań na rzecz zdrowego stylu życia.

Najczęstsze zachowania ryzykowne wśród uczniów

ZSP Nr 2 w Krośnie:

- lekceważenie obowiązków szkolnych uczniów na zajęciach i rodziców na zebraniach (frekwencja),
- palenie papierosów,
- problemy z nauką,
- nadużywanie wulgaryzmów,
- wczesna inicjacja seksualna,
- niski poziom aktywności psychospołecznej,
- przypadki uzależnienia od telefonów komórkowych i/lub od internetu,
- konflikty i zachowania agresywne
- pojedyncze przypadki używania alkoholu i/lub substancji psychoaktywnych.

Na podstawie:

- analizy dokumentacji szkolnej: dzienników lekcyjnych, rocznych i półrocznych sprawozdań wychowawców klas z programu profilaktycznego, wychowawczego, pedagoga szkolnego oraz wyników dydaktyczno – wychowawczych i protokołów z posiedzeń Rady Pedagogicznej;
- obserwacji życia szkolnego;
- rozmów z uczniami, rodzicami, wychowawcami, nauczycielami i innymi pracownikami szkoły

opracowano czynniki chroniące i czynniki ryzyka.

Do czynników ryzyka należą:

- inna szkoła ponadgimnazjalna,
- łatwy dostęp do szkoły osób z zewnątrz,
- osiedle mieszkaniowe w bezpośrednim sąsiedztwie,
- młodzież z różnych środowisk rodzinnych, społecznych, kulturalnych i religijnych – uleganie negatywnej presji rówieśniczej,
- problemy z frekwencją uczniów i/lub rodziców,
- niepowodzenia w nauce szkolnej i związany z tym brak wiary we własne siły,
- młodzież w okresie adolescencji – buntowniczność i zachowania aspołeczne,
- brak więzi w rodzinie (konflikty rodzinne, zachowania dysfunkcyjne rodziców, niekonsekwencja i/lub brak dyscypliny wychowawczej)
- angażowanie się w zachowania ryzykowne np. palenie papierosów, eksperymentowanie z alkoholem i innymi substancjami o działaniu psychoaktywnymi,
- nieumiejętne korzystanie ze zdobyczy techniki i związana z tym cyberprzemoc oraz inne zagrożenia sieciowe,
- wczesna inicjacja seksualna,
- niski poziom aktywności psychospołecznej,
- utrudniony dostęp uczniów i/lub rodziców do pomocy psychologiczno-pedagogicznej ze względu na ograniczony zakres etatu pedagoga szkolnego,
- brak innych specjalistów z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej na terenie szkoły,

Do czynników chroniących należą:

- monitoring na terenie szkoły,
- dyżury nauczycieli podczas przerw,
- pedagogizacja rodziców na zebraniach ogólnych i podczas spotkań indywidualnych,
- opieka pedagoga szkolnego świadczona w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- realizacja programów profilaktycznych,
- oferta zajęć pozalekcyjnych, w tym sportowych,
- udział uczniów w organizacjach społecznie użytecznych (np. wolontariat, krwiodawstwo),
- możliwość rozwoju zawodowego poprzez udział w różnorodnych formach podnoszących umiejętności i kwalifikacje zawodowe (np. staże zagraniczne, kursy zawodowe wakacyjne, konkursy zawodowe, obsługa imprez okolicznościowych).

Adresaci i realizatorzy programu

Adresatami i realizatorami programu są:

- wszyscy uczniowie naszej szkoły,
- rodzice – w pierwszym rzędzie odpowiedzialni za proces wychowania swojego dziecka,
- nauczyciele i inni pracownicy szkoły, pełniący rolę realizatorów programu.

Działania programowe skierowane do rodziców:

- monitorowanie potrzeb i oczekiwań rodziców w celu doskonalenia metod i technik pracy z uczniem oraz ewaluacji programu,
- rozmowy i konsultacje indywidualne z wychowawcą klasy, nauczycielem uczącym, pedagogiem szkolnym, dyrekcją,
- dyskusje podczas ogólnych spotkań z rodzicami oraz zebrań Rady Rodziców,
- psychoedukacja rodziców na zebraniach z rodzicami i/lub w trakcie realizacji zewnętrznych programów profilaktycznych.

Działania programowe skierowane do nauczycieli i innych pracowników szkoły:

- rozmowy i konsultacje indywidualne z dyrekcją i pedagogiem szkolnym,
- dyskusje podczas posiedzeń Rady Pedagogicznej,
- wzajemne wspieranie się podczas realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i profilaktycznych.

Współpraca z osobami i instytucjami wspierającymi szkołę.

W realizacji programu wychowawczo – profilaktycznego szkoła będzie korzystać ze wsparcia następujących instytucji i zatrudnionych w nich osób:

- ◆ Rady Miasta Krosna,
- ◆ Urzędu Miasta Krosna,
- ◆ Policji,
- ◆ Cechu Rzemiosł Różnych w Krośnie,
- ◆ RCKP w Krośnie,
- ◆ Pracodawców uczniów młodocianych,

- ◆ Domów Dziecka,
- ◆ Domu Pomocy Społecznej,
- ◆ Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej,
- ◆ Poradni Zdrowia Psychicznego,
- ◆ Kuratorów Sądowych,
- ◆ OHP,
- ◆ Urzędów Gmin i Miast,
- ◆ Straży Miejskiej,
- ◆ Oratorium Twój Dom,
- ◆ Bursy Międzyszkolnej,
- ◆ Szkół partnerskich,
- ◆ Rady Rodziców
- ◆ OTOZ Animals Krosno
- ◆ Instytucji związanych z realizacją projektów z programu Erasmus +

Ewaluacja programu:

Program podlega ewaluacji bieżącej (prowadzenie dzienników klasowych, tablicy frekwencji, kroniki szkoły, wywiady, obserwacje pedagogiczne, gazetki szkolne, rozmowy indywidualne z uczniem i rodzicem, konkursy, dyskusje, sprawozdania z wycieczek, imprez szkolnych i działalności pozalekcyjnej, gazetki tematyczne, pogadanki, warsztaty) i końcoworocznej (sprawozdania wychowawców klasowych, sprawozdania z imprez szkolnych, kółek przedmiotowych i innych działań wychowawczych, profilaktycznych, podejmowanych względem uczniów, rodziców i nauczycieli).

Cele programu

Cel nadrzędny:

Kształtowanie jednostek samodzielnych, twórczych, kreatywnych w rzeczywistości szkolnej, jak i poza nią oraz rozwijanie zdolności umożliwiających rozumienie otaczającego świata na drodze samorefleksji, a także rozwinięcia umiejętności komunikacyjnych umożliwiających dialog z innymi i samym sobą.

Cele podrzędne:

- Ukazanie wartości wiedzy jako podstawy do rozwoju i rozumienia świata, motywowanie do nauki;
- Kształtowanie wszechstronnego rozwoju osobowego ucznia w sferze intelektualnej, psychicznej, fizycznej, moralnej i duchowej, zgodnie z akceptowanym społecznie systemem wartości;
- Kształtowanie postawy obywatelskiej, patriotycznej i szacunku do tradycji;
- Kształtowanie postaw sprzyjających rozwojowi osobistemu takich jak: wytrwałość, uczciwość, pracowitość, kultura osobista;
- Wskazywanie wzorców postępowania i budowania relacji społecznych sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi;
- Wspieranie uczniów w rozpoznawaniu własnych predyspozycji zawodowych i określaniu dalszej drogi w edukacji;
- Kształtowanie i utrwalanie zachowań prozdrowotnych;
- Kształtowanie postaw proekologicznych;
- Przeciwdziałanie demoralizacji, narkomanii i innym uzależnieniom;
- Eliminowanie zjawiska cyberprzemocy poprzez zapoznanie z zasadami i zagrożeniami poruszania się w Internecie;
- Nauka zachowań asertywnych oraz zasad i form reagowania na agresję oraz przemoc;
- Kształtowanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych i/lub kryzysowych.

Cele szczegółowe i zadania do realizacji

Blok I. Kształtowanie kultury osobistej, postaw i systemu wartości.

Cel	Zadania do realizacji	Odpowiedzialni
Eliminowanie wulgaryzmów poprzez dbanie o kulturę słowa	<ol style="list-style-type: none">1. Przypominanie zasad i reguł dobrego wychowania i prawidłowego wysławiania się.2. Posługiwanie się poprawną polszczyzną.3. Znajomość i poprawne stosowanie form grzecznościowych.	Wychowawcy klas, inni nauczyciele, pedagog szkolny, zaproszeni profilaktycy.
Kształtowanie i utrwalanie umiejętności prawidłowego komunikowania się – promowanie właściwych relacji interpersonalnych	<ol style="list-style-type: none">1. Znajomość zasad właściwej komunikacji interpersonalnej i umiejętność stosowania ich w praktyce.2. Umiejętność poprawnego przedstawienia własnego zdania.3. Właściwe precyzowanie i jasne wyrażanie swoich próśb, sądów i oczekiwań.	Wychowawcy klas, inni nauczyciele, pedagog szkolny, zaproszeni profilaktycy
Budowanie poczucia własnej wartości, wzmocnianie pozytywnego obrazu siebie i samooceny	<ol style="list-style-type: none">1. Poszukiwanie i rozwijanie zdolności, talentów i predyspozycji w celu wzmocnienia „konstrukcji” psychicznej i fizycznej.2. Rozwijanie umiejętności pozytywnego myślenia o sobie, uczenie samoakceptacji.	Wychowawcy klas, inni nauczyciele, pedagog szkolny, zaproszeni profilaktycy

<p>Wspieranie rodziców dzieci niepełnosprawnych i przewlekle chorych w integracji społecznej oraz kierowaniu ich właściwym rozwojem.</p>	<p>1. Wzmacnianie postaw opiekuńczo – koleżeńskich wobec niepełnosprawnych i przewlekle chorych</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, prelegenci</p>
<p>Uczenie odpowiedzialnych postaw w dorosłym życiu.</p>	<p>1. Poznanie rodzajów ról społecznych oraz rozwijanie umiejętności pełnienia ich we właściwy sposób, zgodny z systemem wartości ogólnospołecznych. 2. Poznanie społecznych zagrożeń życia rodzinnego (w tym między innymi sekty)</p>	<p>Nauczyciele WDŻ, wychowawcy, higienistka, pedagog, prelegent</p>
<p>Kształcenie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach; umiejętność dokonywania właściwych wyborów</p>	<p>1. Nabycie umiejętności radzenia sobie ze stresem. 2. Poznanie rynku pracy oraz skutków długotrwałego bezrobocia i jego wpływu na psychikę i wzajemne relacje w rodzinie oraz społeczeństwie.</p>	<p>Wychowawcy klas, pedagog, inni nauczyciele, prelegent</p>
<p>Poznanie adresów i telefonów, osób oraz instytucji zajmujących się pomocą innym</p>	<p>1. Zapoznanie uczniów z osobami, instytucjami, które świadczą pomoc</p>	<p>Wychowawcy klas, pedagog, inni nauczyciele, prelegenci</p>

Blok II. Wychowanie patriotyczne. Demokracja i samorządność.

Cele	Zadania do realizacji	Odpowiedzialni
Godne reprezentowanie szkoły w środowisku lokalnym	<ol style="list-style-type: none">1. Uwrażliwienie uczniów na konieczność godnego reprezentowania szkoły na zewnątrz, aktywnego prezentowania swej wiedzy i umiejętności, współzawodniczenia z rówieśnikami.2. Poznanie zasad kibicowania rówieśnikom w konkursach, pokazach i zawodach sportowych.3. Zachęcanie uczniów do uczestnictwa w działaniach szkoły związanych z jej promowaniem w środowisku lokalnym.	Dyrekcja, wychowawcy klas, nauczyciele
Wychowanie patriotyczne	<ol style="list-style-type: none">1. Pogłębienie wiedzy nt. roli i znaczenia symboli narodowych.2. Poszanowanie symboli narodowych.3. Właściwe reprezentowanie szkoły podczas uroczystości szkolnych, kościelnych i państwowych.4. Kształtowanie poprawnego zachowania się podczas odgrywania hymnu narodowego.5. Nabycie umiejętności wypracowywania własnych poglądów na tematy społeczno – polityczne.6. Zachęcanie do kultywowania tradycji szkoły, miasta, regionu i państwa.	Wychowawcy, nauczyciele historii, inni nauczyciele

<p>Wychowanie do samodecydowania w duchu demokracji i praworządności</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zaznajomienie z Regulaminem Uczniowskim, Statutem Szkoły, Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania. 2. Zapoznanie z Kartą Praw Człowieka, Konwencją Praw Dziecka oraz zachęcanie do posługiwania się nimi w odpowiednich sytuacjach życiowych. 3. Uwrażliwienie na poszanowanie cudzej własności, właściwie reagowanie na akty wandalizmu. 4. Egzekwowanie właściwego korzystania z powierzonego sprzętu. 5. Okazywanie szacunku i dbałość o mienie szkolne i społeczne 	<p>Wychowawcy klas, nauczyciele, dyrekcja, wychowawcy klas, nauczyciele, pracownicy szkoły</p>
--	---	--

Blok III. Zapobieganie zachowaniom agresywnym i przemocy w szkole

Cele	Zadania do realizacji	Odpowiedzialni
Sprecyzowanie norm, zasad i reguł dotyczących życia w społeczności szkolnej i w dorosłym życiu	1. Ustalenie norm, zasad i reguł obowiązujących w społeczności uczniowskiej oraz poza nią	Wychowawcy klas, inni nauczyciele i pracownicy szkoły
Jasne określenie jakie zachowania uznawane są za przemoc i agresję	1. Ścisłe sprecyzowanie zachowania agresywnego: - agresja fizyczna - agresja słowna - agresja bez użycia słów i kontaktu fizycznego - cyberprzemoc 2. Uświadomienie, że wszelkie zjawiska przemocy są naruszeniem dóbr i praw człowieka	Pedagog szkolny, wychowawcy
Zapoznanie ze skutkami przemocy i agresji	1. Poznanie prawnych, moralnych skutków przemocy, 2. Ustalenie sankcji za nieprzestrzeganie norm	Wychowawcy klas, inni nauczyciele, pedagog szkolny, zaproszeni profilaktycy
Kształtowanie postaw troski o bezpieczeństwo własne i innych ludzi	1. Uczenie jak reagować na zjawiska przemocy takie jak: wyłudzenie pieniędzy, zjawisko tzw. „fali”, bicie osób słabszych i nabywanie umiejętności radzenia sobie z presją mediów i rówieśników 2. Nabywanie umiejętności odczytywania nastrojów i emocji innych osób. 3. Pomaganie słabszym w sytuacjach przemocy.	Wychowawcy klas, pedagog szkolny, dyrekcja, prelegenci
Kształtowanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach agresji i przemocy	1. Przekazanie informacji, gdzie szukać pomocy w sytuacjach zagrożenia	Wychowawcy klas, pedagog szkolny, dyrekcja, prelegenci

IV. Przeciwdziałanie zagrożeniom współczesnego świata ze szczególnym uwzględnieniem konsekwencji stosowania substancji psychoaktywnych

Cele	Zadania do realizacji	Odpowiedzialni
Uświadomienie czym jest uzależnienie	1. Zdobywanie informacji o środkach uzależniających: <ul style="list-style-type: none"> - rodzaje uzależnień (środki psychoaktywne, komputer, TV, inne) - zapoznanie z mechanizmem uzależniania się - poznanie przyczyn wchodzenia w uzależnienie 2. Utrwalanie wiedzy na temat szkodliwości palenia i przestrzeganie zakazu palenia na terenie szkoły	Wychowawcy klas, nauczyciele, pedagog, higienistka, katecheci, prelegenci
Dostarczenie informacji na temat wpływu substancji psychoaktywnych na organizm i psychikę człowieka.	1. Poznanie zmian osobowości i zmiany wyglądu u osób używających środki odurzające	Pedagog szkolny, psycholog, higienistka, wychowawcy
Ukazanie prawnych i moralnych skutków używania środków odurzających	1. Przedstawienie skutków prawnych, zdrowotnych i moralnych związanych z nadużywaniem środków odurzających.	Wychowawcy klas, nauczyciele, pedagog, prelegenci
Kształtowanie umiejętności asertywnego zachowania	1. Wyrobienie umiejętności mówienia „NIE” w trudnych sytuacjach.	Wychowawcy, pedagog szkolny
Pomoc zagrożonym uzależnieniem	1. Poznanie adresów i telefonów osób i instytucji zajmujących się pomocą młodzieży	Pedagog szkolny, wychowawcy klas

V. Propagowanie postaw promujących zdrowy styl życia

Cele	Zadania do realizacji	Odpowiedzialni
Dostarczenie informacji na temat zdrowego stylu życia	1. Poznanie zasad dotyczących higieny osobistej, zasad racjonalnego odżywiania, higieny pracy i odpoczynku ucznia. 2. Znajomość roli sportu i wypoczynku, aktywności ruchowej i umysłowej jako formy higienicznego trybu życia. 3. Poznanie społecznych zagrożeń życia rodzinnego (w tym m. In. sekty). 4. Poznanie rynku pracy oraz skutków długotrwałego bezrobocia i jego wpływu na psychikę i wzajemne relacje w rodzinie i społeczeństwie.	Wychowawcy klas, inni nauczyciele, nauczyciele wychowania fizycznego, higienistka, prelegenci
Uświadamianie odpowiedzialności za ochronę zdrowia swojego i innych osób.	1. Profilaktyka nowotworowa (w szczególności nowotwory piersi) oraz inne zagrożenia zdrowotne 2. Poszerzanie wiedzy na temat chorób przenoszonych drogą płciową oraz ich skutków zdrowotnych i społecznych. 3. Rozwijanie umiejętności pozytywnego myślenia o sobie, uczenie samoakceptacji formą zapobiegania	Wychowawcy klas, nauczyciele, pedagog szkolny, higienistka, dyrekcja, prelegenci

	stresowi, depresji oraz innym zagrożeniom zdrowotnym.	
Uświadamianie skutków przedwczesnego rozpoczynania życia seksualnego.	<p>Poznawanie fizycznych, psychicznych i społecznych skutków związanych z podejmowaniem zbyt wczesnego współżycia.</p> <p>2. Zaznajomienie z różnymi metodami zapobiegania ciąży i nabywanie umiejętności ich doboru zgodnie z własnym sumieniem.</p> <p>3. Uczenie się dbałości o prawidłowy rozwój fizyczny i psychiczny poczętego dziecka</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele WDŻ, pedagog, katecheci, higienistka szkolna, prelegenci</p>

Opracowanie:

1. Małgorzata Ciereszyńska
2. Magdalena Dubiel – Raś
3. Krzysztof Gierłasiński
4. Urszula Pająk

Program profilaktyczno – wychowawczy został zatwierdzony przez Radę Rodziców oraz Radę Pedagogiczną i przyjęty do realizacji dnia 29 września 2017 r.